

Svenska fotobokspriset 2016

Svenska Fotobokspriset 1996–2016

Under de 20 år som Svenska fotobokspriset delats ut har en mängd fotoböcker, fotografer, formgivare och förlag prisats. Den här katalogen visar alla vinnare och nominerade genom åren samt alla inlämnade böcker till årets pris.

Priset instiftades 1996 för att stimulera svensk fotoboksutgivning och vi tycker oss se att det fortfarande har en kreativ inverkan på bokproducerande fotografer i Sverige.

Svensk fotoboksutgivning är idag större än någonsin. Den allt mer tillgängliga tekniken har gjort det enklare och billigare att producera och ge ut fotoböcker. Fotografer gör i allt större utsträckning än tidigare mer av arbetet i bokproduktionen på egen hand: repro, bildbehandling, formgivning och pappersval, samt står till slut själva bredvid tryckpressen när boken trycks. Böckerna trycks ofta i små upplagor och ges ut såväl på etablerade som på egna förlag och vi ser även allt fler svenska fotografer utgivna på utländska förlag. De små upplagorna skapar en exklusivitet, böckerna kan svåra att få tag på och snart vara slutsålda, och ytterst sällan finns det ekonomi för en andra upplaga.

Även bokens karaktär har förändrats; där man tidigare oftast såg inbundna böcker av traditionell typ, ser man idag hur fotografer och formgivare experimenterar och tänjer på gränserna för vad en bok är. Ett slags undersökande av hur en bok kan se ut som leder till böcker med en form man inte sett tidigare. Fotoboken har också på senare år letat sig in i de akademiska konstutbildningarna där det numera ges kurser i att göra fotografiska Artist books.

Varje år tillsätts en ny jury som skall nominera fem böcker, varav en vinnare, utifrån de kriterier som satts upp. Till årets pris lämnades ett hundratal böcker in, böcker som väl representerar det breda fotografiska fältet. Av dessa var ungefär hälften utgivna på mindre förlag som främst publicerar fotoböcker, den andra hälften delas mellan böcker som ges ut av fotograferna själva på eget förlag och större förlag där utgivningen av fotoböcker endast är en del av utgivningskatalogen.

Framtiden ser spännande ut både för fotoboken och för Svenska Fotobokspriset.

MAGNUS WESTERBORN
Ordförande Fotoförfattarna
Svenska Fotografers Förbund

Innehåll

Vinnare av Svenska Fotobokspriset 2016	_____	Sid 4
Övriga nominerade	_____	Sid 6
Samtliga inlämnade bidrag 2016	_____	Sid 15
20 år med Svenska Fotobokspriset av Niclas Östlind	_____	Sid 30
Tidigare vinnare och nominerade 1996–2014	_____	Sid 39
Hur allt startade... av Marie Nilsson	_____	Sid 48

FOTOBÖCKER
BOK 2002

SVENSKA
FOTOBOKSPRISET
2007

SVENSK
FOTOBOK
2008

»BÄSTA FOTOBOK

SVENSKA
FOTOBOKSPRISET
2009

Svenska
fotobokspriset
2010

Anna Strand: ur *Moggon*, Fotobok - vinnare av Svenska Fotobokspriset 2014

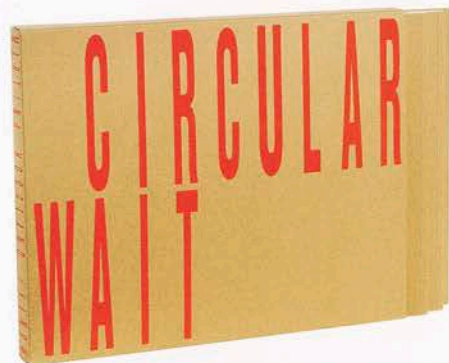
ÅRETS FOTOBÖCKER
+ BÄSTA FOTOBOK 2004

SAMLADE RECENS
FOTOGRAFISK

Svenska fotobokspriset 2016

Circular Wait + **Satellite** + **Second Nature**

Martina Hoogland Ivanow

Formgivare:
Sandberg & Timonen

LIVRAISON BOOKS
/ ART AND THEORY PUBLISHING

JURYNS MOTIVERING:

Boken har poetisk täthet och tyngd med en fotografisk personlighet som utmanar vår invanda blick på fotografi, och öppnar för personliga tolkningar. Formgivningens alla val står i dialog med innehållet och skapar en klarhet och skärpa.

FOTO: SJÄLVPORTRÄTT

Övriga nominerade

Purity

David Magnusson

Formgivning: Patric Leo
och David Magnusson

BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

JURYNS MOTIVERING:

*Motsägelsefulla och laddade
porträtt som kombinerar
angelägen journalistik med
stor konstnärlig verkshöjd.*

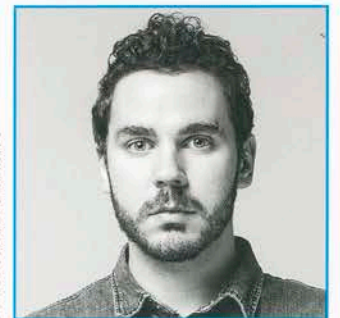
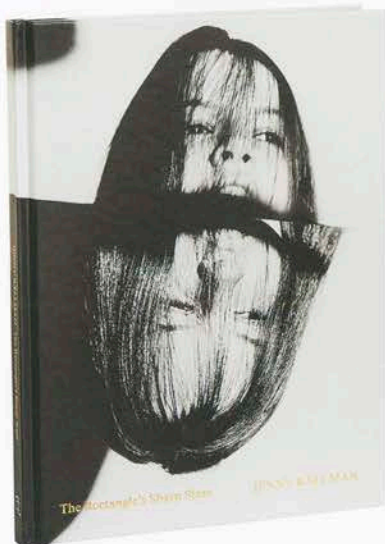

FOTO: SJÄLVPORTRÄTT

The Rectangle's Sharp Stare

Jenny Källman

Formgivning: Maja Kølqvist

ART AND THEORY PUBLISHING

JURYNS MOTIVERING:

*En suggestiv bok som lågmält
och intensivt förmedlar ett starkt
fotografiskt konstnärskap.*

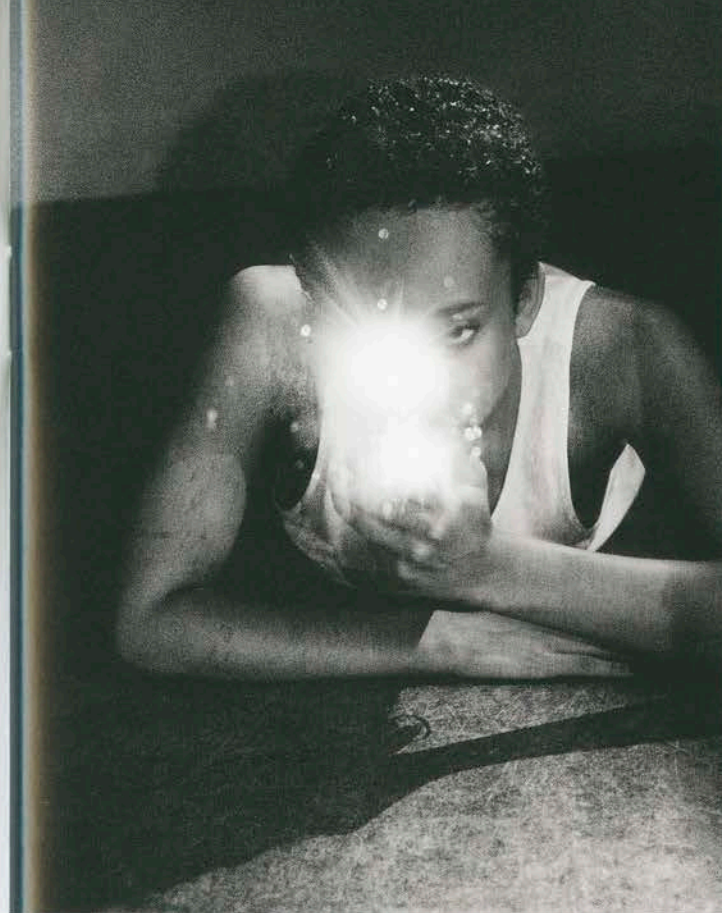
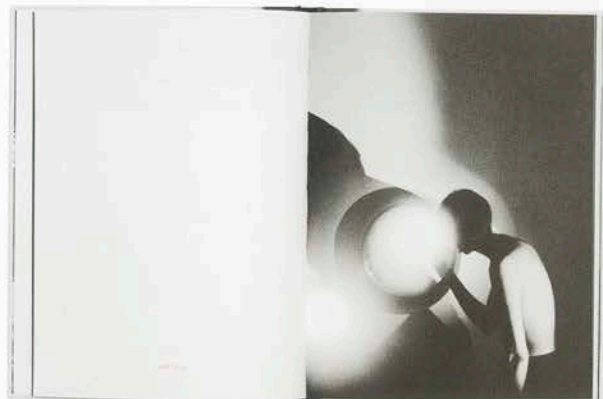
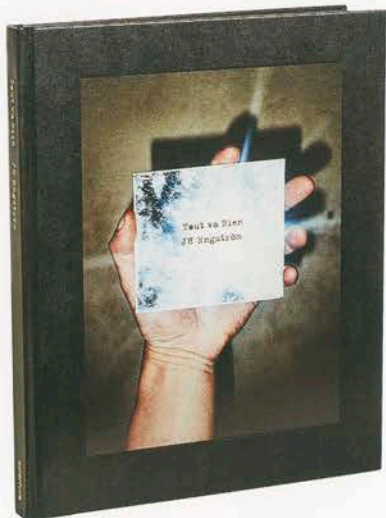

FOTO: SJÄLVPORTRÄTT

Tout va Bien

JH Engström

Formgivning: Patric Leo

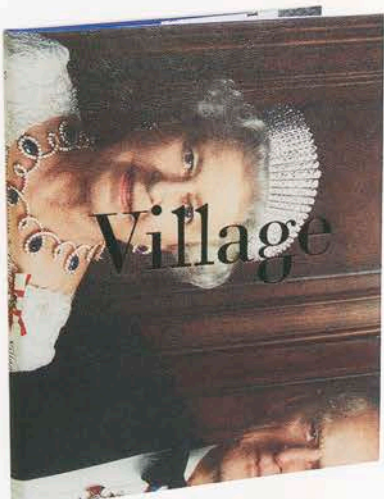
APERTURE FOUNDATION

JURYNS MOTIVERING:

En privatdokumentär fotografi som är visuellt överraskande, egensinnig och motsägelsefull.

FOTO: CARL-MIKAEL STRÖM

Village

Klara Källström
och Tobias Fäldt

Formgivning: 01:02:03

B-B-B-BOOKS

JURYNS MOTIVERING:

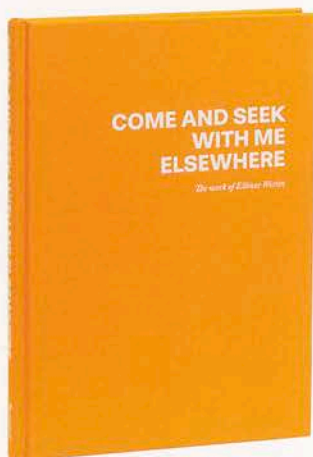
*Fotografi och typografi möts
i en idébaserad dokumentär
tradition som lyfter fram en
kolonial historia.*

FOTO: B-B-B-BOOKS

Juryns hedersomnämning

Come and Seek with Me Elsewhere – The Work of Ellinor Westin

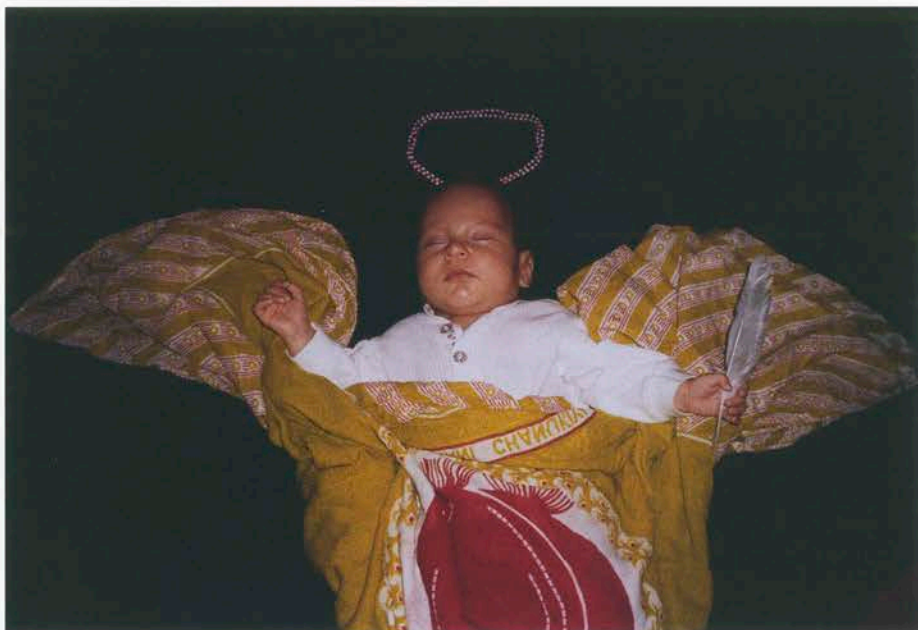
Mette Johansen, Anna
Bokström & Nina Bacos

Formgivning:
Alexandre Deplank Enerskog

SOAP SOUNDOFAPICTURE

JURYNS MOTIVERING:

*En bok som inte uppfyller prisets
kriterier men som genom en vacker
manifestation synliggör och tillgäng-
liggör ett gripande konstnärskap.
Det som blir till böcker finns kvar.*

Samtliga inlämnade bidrag till Svenska fotobokspriset 2016

100!

Carl von Scheele
SCHEELE MEDIA

424

Hendrik Zeitler
JOURNAL

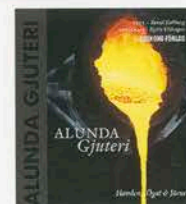
A Cirkusz

Sebastian Sardi
IDRAS PUBLISHING

Alla hjärtans dag och andra scener

Helga Härenstam
ROJAL FÖRLAG

Alunda Gjuteri – Handen, ögat & järnet

Björn Ullhagen
BALKONG FÖRLAG

Antarktis
Gerry Johansson
LIBRARYMAN

As the River Runs
Agnes Thor
BLACKBOOK PUBLICATIONS

**Att vänta på det oundvikliga:
berättelser från havet**
Lotta Törnroth
BLACKBOOK PUBLICATIONS

Bakom ryggen finns ett avsked
Håkan Granath
GRANATH FÖRLAG

BE
Julian Birbrajer
PASSAGE

Black Friday
Kent Klich
KEHRER VERLAG

Butiken
Johan Markusson
LE BUK / BLACKBOOK PUBLICATIONS

Chicago Streetwalk
Mats Alfredsson
EGET FÖRLAG

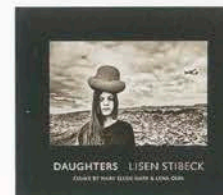
Claudius Umbram, romerska porträtt
Martin Skoog
UNDER FÖRLAG

Closer
Louise Enhörning
ARGENT BOOKS

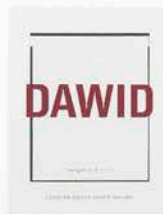

**Come and Seek with Me Elsewhere
- The Work of Ellinor Westin**
Mette Johansen, Anna Bokström, Nina Bacos
SOAP SOUNDOFAPICTURE

Daughters
Lisen Stibeck
BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

Dawid: This Is a Photograph

Björn Dawidsson

ART AND THEORY PUBLISHING

De osynliga brösten

Elisabeth Ubbe

THE BEARDED LADY

De som betydde något

Jessica Lund

JESSICA LUND FÖRLAG

*Den urbana fronten –
En dokumentation av makten
över staden*

Katarina Despotović

ARKITEKTUR FÖRLAG

Det som blir kvar

Emanuel Cederqvist

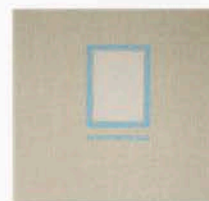
BLACKBOOK PUBLICATIONS

Efterord

David Svensson

KALEJDOSKOP FÖRLAG

En bok om en bild

Helga Härenstam/Olle Essvik

ROJAL FÖRLAG

En sista blues från Landskrona

Thomas H Johnsson

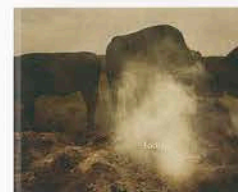
EKLUNDHPAGLERT FÖRLAG

En sång om livets gång

Sara Linderoth

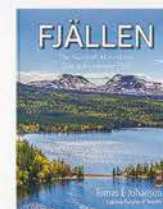
EGET FÖRLAG

Fading

Elis Hoffman

KEHRER VERLAG

Fjällen

Tomas E Johanson

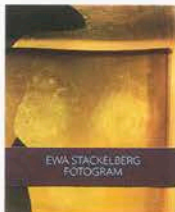
LAPONIA PICTURES OF SWEDEN

Folkets Hus – Space in Common

Lina Haskel

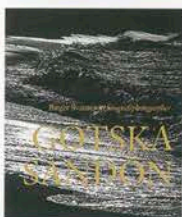
JOURNAL

Fotogram
Ewa Stackelberg
BOKFÖRLAGET ETC

Förenta Nationerna
Åke E:son Lindman
BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

Gotska sandön
Birger Svanteson
ALMLÖFS FÖRLAG

Grainland
Johan Strindberg
BOKFÖRLAGET AUGUST

Home Among Black Hills
Jens Olof Lasthein
JOURNAL

Hungry Horse
Pieter ten Hoopen
BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

I am Silver and Exact
Linda Hofvander
ART AND THEORY PUBLISHING

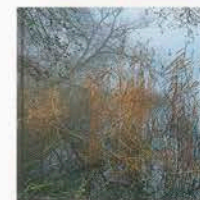
Inärheten
John Håkansson
TREMA FÖRLAG

*Ikoner / Icons – Fotografier från
decennierna som aldrig tog slut*
Larsåke Thuresson
TPC THURESSON'S PHOTO COLLECTION

*Ingen reklam längre, tack!
/No More Junk Mail, Please!*
Susanne Otterberg
JOURNAL

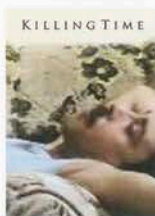

Intimate I
Hans Strand
TRIPLEKITE PUBLISHING

Järngraven
Anders Thessing
EGET FÖRLAG

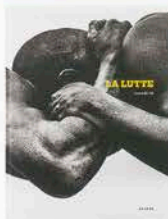

Killing Time
Kent Klich
JOURNAL

Kungariket
Elin Berge
NATUR & KULTUR

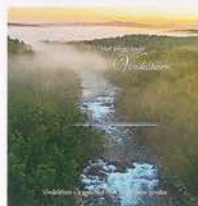
La Lutte
Lasse Burell
KEHRER VERLAG

Lars Kleen och Gunnar Smoliansky
Gunnar Smoliansky
KALEJDOSKOP FÖRLAG

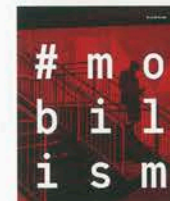
M
Misha Pedan
KHIMAIRA

Med vingar längs Vindelälven
Bertil Hagberg
SESAMPHOTO

Mitt Viken
– en kärleksförklaring i bild och smak
Fredrik Rege
STUDIOP REGE

#mobilism
Hans Malm
BÆCKER BOOKS

Moon Space One
Björn Engberg
MOON SPACE ONE

No Filter
Johanna Syrén
LOKOMOTIV

Nu
Gabriella Dahlman
KALEJDOSKOP

När löven faller
Mats Andersson
EGET FÖRLAG

Om jag behövde dig / If I Needed You

Christina Ottosson Öygarden

MODERNISTA FÖRLAG

Once There Were Polaroids

Jonas Wettre

STEIDL VERLAG

One Savile Row

Bruno Ehrns

FLAMMARION

Paradise Stockholm

Joakim Kocjancic

JOURNAL

Permanent Vacation

Rikard Laving

STOCKHOLMS FOTOANTIKVARIAT

Phone Diary XIII

Jerker Andersson

EGET FÖRLAG

Phone Diary XIV

Jerker Andersson

EGET FÖRLAG

Polaroid SX-70

Bengt-Arne Falk

ART AND THEORY PUBLISHING

Purity

David Magnusson

BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

På spaning i Tibet

Christer Löfgren

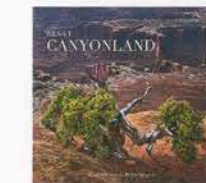
NIELSEN&NORÉN FÖRLAG

Refuge

Olof Jarlbro

ROUGH DOG PRESS

Resa i Canyonland

Peter Nilsson

EGET FÖRLAG

Rikshawallah

Mikael Lindström

PASSAGE

Romska Röster

Anders Ryman

UPPLANDSMUSEET

Circular Wait + Satellite + Second Nature

Martina Hoogland Ivanow

LIVRAISON BOOKS
/ ART AND THEORY PUBLISHING

Sauna

Kenneth Mikko

BARENTSKULTUR

Secrets

Joakim Palm Karlsson

JKFPHOTO

Sex månaders samtal

Olli Nuutila

EGET FÖRLAG

Skönhet. Dramatik. Tankar. Lofoten.

Anders Bauer

EVANLIMI

Sommar i hela världen

Erik Centerwall

EASE EDITORS / CENTERWALL

Stay

Nicolas Wormull

ANDRÉ FRÈRE EDITIONS

Studio 54

Hasse Persson

BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

Swedish Dads

Johan Bävman

EGET FÖRLAG

Swedish Girls, a Tribute

Louise Enhörning & Nina Andersson

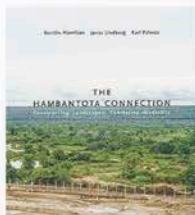
ARGENTBOOKS

Tank 1 - 46

Carl Johan Erikson

OEI EDITÖR

The Hambantota Connection

Kerstin Hamilton

GLÄNTA PRODUKTION

The Hedgehog and the Foxes

Ingvar Kenne

PP

The Milky Way

Hannah Modigh

JOURNAL

The Name of Us

Nils Bergendal

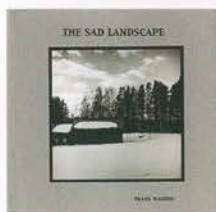
JOURNAL

The Rectangle's Sharp Stare

Jenny Källman

ART AND THEORY PUBLISHING

The Sad Landscape

Frank Watson

FOTOWORKS

Too Much Too Young

Lisa Lindqvist Liljedahl

DOKUMENT PRESS

Tout va Bien

JH Engström

APERTURE FOUNDATION

Trace: Skåne

John S. Webb

PEQUOD PRESS

True Fit – a Collected History of Denim

Fredrik Ottosson

GRAPHERA PUBLISHING

Täby – Jag började skriva en bok som hette Mordet på Palme

Pelle Kronestedt

TREMA FÖRLAG

Umbra Hominis

Peo Olsson

NULL & VOID BOOKS

Utomlantz
Inga Lantz
EGET FÖRLAG

Var dig själv (bland alla andra)
Johann Selles
BREADFIELD PRESS

Vara utan efterfrågan
Frida Klingberg
EGET FÖRLAG

Vicinity & Ceilings
Lennart Durehed
ART AND THEORY PUBLISHING

Village
Klara Källström och Thobias Fäldt
B-B-B-BOOKS

Vista
Erik Undéhn
EGET FÖRLAG

Vårvinter i en stad vid havet
Erik Centerwall
EASE EDITORS / CENTERWALL

Västerhavet - en hotad skönhet
Tobias Dahlin
WATERGLOBE PRODUCTIONS

Whispering Void
Joakim Eneroth
MIK

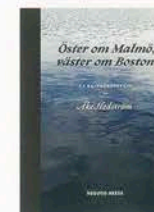
Winter Diary
Mathias Grate
EGEN UTGIVNING

You Were Pictured Then
Jenny Lindhe
BREADFIELD PRESS

Öppna grindar
Tina Messing
EGET FÖRLAG

Öster om Malmö, väster om Boston
Åke Hedström
PEQUOD PRESS

20 år med Svenska fotobokspriset

DET SVENSKA FOTOBOKSPRISET instiftades 1996 för att uppmärksamma och främja en kvalitativ utgivning av fotoböcker i Sverige. Ett pris av det här slaget rymmer flera olika och betydelsefulla moment. Tjugo gånger har en jury diskuterat och bedömt de insända bidragen, nominerat kandidater, utsett en vinnare och skrivit motiveringar. Arrangören har ordnat utställningar och prisceremonier; de har också producerat trycksaker där böckerna presenteras och inbjudna skribenter reflekterar över den aktuella omgången. Övertid har priset skapat ett sammanhang där fotoboken sätts i centrum – och det i en omfattning som ingen annan institution i Sverige gör.

När möjligheten nu finns att titta tillbaka på och jämföra de val som gjorts in- finner sig en rad intressanta frågor: Vilka är personerna som har suttit i juryn och representerar de några specifika kompetenser eller positioner på det fotografiska fältet? Vad har belönats, sett i relation till de inskickade och nominerade bidragen? Och kan man säga att priset har premierat någon särskild tendens eller fotografisk genre? Hur har kvalitetsfrågan hanterats och finns det uttalade eller underliggande ideal som har påverkat valen? Svaren på frågorna finns i de tryckta motiveringarna och sammanställningarna av jurygrupperna och de årliga ansökningarna, men också i böckerna och jämförelserna med vad som skett i övrigt inom fotografin under den aktuella tidsperioden.

FRÅGAN ÄR OCKSÅ vad man här egentligen menar med en "fotobok" och hur den avgränsas från andra böcker illustrerade med fotografier? Saken är den att definitionen – precis som i flera andra fotoboks- sammanhang – snarare bygger på över- enskommelser och exempel än på tydligt formulerade kriterier. Av de förra framgår bland annat att bildmaterialet som regel är mer framträdande än texten. Böckerna kan vara monografier eller behandla ett särskilt ämne eller en plats, men det mest avgörande tycks vara att upphovspersonen av både sig själv och omvärlden betraktas som fotograf eller konstnär som arbetar med fotografi. Det betyder att hen har en fotografisk utbildning och/eller verkar inom en fotografisk kontext, vilket innebär att bilderna publiceras i tidskrifter och visas på institutioner med en fotografisk inriktning eller där fotografi ingår som en av flera konstformer.

Urvalet säger också något om vilka böcker som befinner sig i gränzonen eller rent av faller utanför. Inte vid något tillfälle har en kokbok nominerats – trots att utgivningen är omfattande och böckerna om mat ofta är rikt illustrerade med ambitiöst genomförda fotografier. Detsamma gäller trädgårdsböcker. Naturfotografi, som är ett område med många hängivna utövare, dyker bara upp vid ett par tillfällen. År 2013 nominerades Mats Anderssons *Djur, 66 bilder*, vilken beskrivs som en bok där konventionerna för hur djur och natur avbildas helt åsidosätts. Mattias Klums

bok *Skogens öga* nominerades 1997, vilket var samma år som Lars Sundhs bok om två katter vann priset. Det är den enda i sitt slag som nått så långt och den belönades inte minst för sitt respektlösa förhållnings- sätt till fotografiska konventioner. Dess- utom har bilder på katter en särställning och antalet fotoböcker på temat är många. Björn Larssons bok *Mitt i naturen*, som nominerades 2008, är en studie av dio- ramat på Biologiska museet i Stockholm och undersöker frågor om representation och förhållandet mellan natur och kultur, det vill säga något helt annat än traditio- nell naturfotografi.

FÖRKLARINGEN TILL ATT GENRER som dessa – men också mode och reklam – lyser med sin frånvaro är dels deras starka koppling till områden med en tydligt kommersiell inriktning, vilket ofta är synligt i böcker- nas utformning och tilltal, dels att bilderna har en instrumentell karaktär och sällan finns där i sin egen rätt. För naturfoto- grafins del ser saken lite annorlunda ut. Dilemmat är inte minst att den befolkas av mer eller mindre kvalificerade amatörer, samt att intresset för utrustning och teknik spelar en oproportionerligt stor roll. För att kunna bli årets fotobok krävs helt enkelt andra sammanhang och egenskaper än de som präglar ett stort antal av de publice- rade böckerna med fotografier. Ett pris av det här slaget skulle nog behöva en uttalad beskrivning av vad det är man egentligen söker, eller lägga till kategorier som fångar upp fler fotografiska praktiker än vad som nu är fallet.

DET ÄR STYRELSEN för Fotoförfattarna som utser juryn och hur den är sammansatt har betydelse för både stipendiets inrikt- ning och trovärdighet. Första gången stipendiet delades ut bestod juryn av för- fattaren Inger Edefeldt, bokformgivaren Lotta Kühlhorn, journalisten Po Tidholm och fotografen och dokumentärfilmaren Håkan Pienowski, som själv publicerat två uppmärksammade böcker och har en bakgrund som elev för Christer Strömholm på Fotoskolan i Stockholm. Året därpå, 1997, var jurymedlemmarna konstkriti- kern Milou Allerholm, journalisten Anders Eklind, författaren Kristian Petri och modefotografen Eva-Maria Rundquist. Tredje gången såg listan ut så här: fotogra- fen Berno Hjälmrud, formgivaren Stefania Malmsten, konstkritikern Leif Nylén och författaren Carina Rydberg. Den inledande konstellationen skapade ett återkommande mönster: en fotograf (senare även konst- närer), en journalist eller kritiker, en för- fattare och en formgivare. Tillsammans täcker de upp flera av de aspekter som är centrala för fotoboken, från bilderna och texten till den grafiska formen. Dock kan man konstatera att det har varit fler skri- vande personer än fotografer, trots att det handlar om böcker där bilderna som regel har större plats än på texten.

GEMENSAMT FÖR JURYMEDLEMMARNA är att alla har en framträdande ställning inom sina respektive områden. Bland de övriga som deltagit kan nämnas: Peter Englund, Ingrid Elam, Maria Schottenius, Anders Paulrud, Sophie Allgårdh (skribenter), Lars Tunbjörk, J H Engström, Anders Petersen,

Tuija Lindström, Anna Clarén och Karin Mamma Andersson (fotografer/konstnärer), Lars Liljedahl, Sandra Praun och Johan von Friedrichs (formgivare). Till den senare kategorin hör även Lars Hall. Han är en legendarisk art director och nestor i svensk formgivning, och i egenskap av samlare och grundare av galleri Camera Obscura också högst respekterad i fotografiska kretsar. Hall är den person som medverkat i juryn vid flest tillfällen: 2002, 2005 och 2007. Han är inte den enda som återkommit och bland de nio personer som har deltagit två gånger finns Annica Karlsson Rixon, Nina Ulmaja, Claes Gabrielsson och Johan Sjöström, som till skillnad från de övriga är curator. Det är en yrkesgrupp som under stipendiets tjugoåriga historia enbart har representerats i juryn vid ett par tillfällen. Mot bakgrund av curatorernas stora inflytande från slutet av nittioalet och framåt kan det tyckas lite märkligt.

Sett ur ett genusperspektiv är jursammansättningen väl genomtänkt, men när det gäller andra mångfaldsperspektiv är saken en annan. Det finns till exempel få invandrade personer representerade. Däremot har man från 2010 börjat bjuda in erkända aktörer på den internationella fotocenen, tills nu: Inta Ruka, Inger Fischer Jonge och Jim Casper. Värdet av att få in perspektiv och blickar utifrån är förstås stort – i synnerhet som det fotografiska sammanhanget i Sverige är förhållandevis litet. När det gäller de områden som fotografierna i juryn verkar inom finns en tydlig orientering mot ett dokumentärt och vad som brukar beskrivas i termer av ett subjektivt förhållningssätt. I praktiken

betyder det att man berättar om händelser i världen utifrån en personlig blickpunkt, som dock kan vara mer eller mindre uttalad. Fotografer som tillhör en mer konceptuellt färgad tradition saknas i stort sett, vilket också gäller personer som arbetar med fotografi inom konstfältet. Det är ett förhållande som, vilket vi snart kommer att se, också har påverkat prisets profil.

PRISMOTIVERINGAR är en form fylld av konventioner, men hur de nominerade och vinnande bidragen beskrivs kan trots allt säga en hel del. Om man delar upp kommentarerna på tre områden: bilderna, texten och boken, så blir det tydligt att mest uppmärksamhet ägnas det fotografiska arbetet, därefter frågor om formgivning och sist författarnas bidrag.

Det sägs dock sällan något specifikt om de enskilda bilderna utan motiveringen tar fasta på fotografens arbete i en vidare mening. Återkommande är den höga uppskattningen av arbetets narrativa sida och det kan ta sig uttryck i formuleringar som säger att skildringarna är starka och modiga eller att fotografens gärning präglas av ett konsekvent arbete med en specifik berättelse. Om Trinidad Carillo, som fick priset 2008, skriver man bland annat att hennes bilder formar "en klangrik och vibrerande bildvärld laddad med berättelser".

Ordet integritet har en stark positiv värdeladdning och används både för att beskriva fotografen och sättet på vilket hen närmar sig sitt motiv. Anna Claréns bilder skildrar, enligt motiveringen från 2006, ensamhet och närhet utan att de

porträtterades integritet äventyras. Och om Anders Petersen heter det att hans bilder "med djup, integritet och konstnärlig särprägel, för betraktaren bortom gränser."

Med boken *Ingen har sett allt* var Petersen den första pristagaren och förutom frågan om integritet är gränsöverskridandet något som flera senare jurygrupper har tagit fasta på i sina bedömningar. Det kan handla om att betraktaren får tillträde till en annars okänd värld eller att arbetet bryter med etablerade konventioner och bidrar till att förnya fotografin – och då i synnerhet den som är dokumentärt inriktad. Andra egenskaper som lyfts fram är originalitet, poesi och humor. Vid två tillfällen betonas dessutom verkens analoga process som en specifik kvalitet. Någon motsvarande uppmärksamhet kring det digitala finns dock inte. Det som kommer närmast är Jesper Waldenströms bok med bilder från hans eget instagramkonto, som nominerades 2013.

NÄR DET GÄLLER BOKEN som ett materiellt objekt handlar det om hantverket i bildhanteringen, typografin, bindningen och förstås om tryckkvaliteten. Motiveringarna tar också fasta på formgivningen – som kan vara "säker", "elegant", "ren", "vacker" eller "lekfull" – och formens förmåga att skapa en välfungerande helhet. Det gäller till exempel Klara Källströms och Thobias Fäldts nominerade bidrag 2014, där juryn formulerade sig på följande sätt: "Fotografi och design i spännande kombination med undermedvetna politiska sprickor."

Samverkan mellan text och bild nämns ett par gånger och i motiveringen till

Ljuset och rummet, som tilldelades priset 2005, heter det att kombinationen av bild, text och form förenar dåtid och nutid i vad som benämns som ett på samma gång idébaserat och passionerat projekt. De få texter som tas upp i motiveringarna beskrivs som personliga och visuella till sin karaktär. Samtidigt finns det flera texter med en kritiskt reflekterande och samhällelig inriktning som inte svarar mot den typen av kategorisering, till exempel Göran Ordbratts och Sverker Sörlins bidrag i *Ingen har sett allt* respektive *Stockholms satelliter*.

Med tanke på att mycket möda som regel läggs på att hitta rätt skribent är det också förvånande att författaren sällan omnämns. Det är fallet med namn som John Berger, Jesper Svenbro och Elfride Jelinek, vilka har bidragit med texter i vinnarböckerna 2001, 2005 respektive 2011. Vid ett par tillfällen finns dessutom formuleringar som tar upp skriftens begränsningar. I motiveringen till vinnarboken 2003, *Chords No. 1-17* av Anders Krisár, står till exempel: "På ett sätt som är föredömligt för fotoboken får fotografierna berätta en historia på ett helt eget språk där ord är överflödiga."

IDÉN ATT FOTOGRAFIN ÄR ETT UNIKT och universellt språk, som i kraft av sina bildmässiga egenskaper talar till människor bortom traditionella språkbarriärer, har en stark förankring inom delar av fotografin. Idén har dock blivit kritiserad för att i allt för hög grad bortse från att bilderna inte har någon bestämd mening och att tolkningen alltid är beroende av de kontexter

i vilka både bilderna och betraktaren befinns. Dessutom är risken stor att det som beskrivs i termer av allmänmänskligt snarare är en generalisering av det egna – inte sällan privilegierade – perspektivet.

UNDER SENARE ÅR har flera av de nominerade och vinnande bidragen antingen varit av mer konceptuell karaktär med språkliga inslag som varken är beskrivande eller berättande i en traditionell mening, eller böcker som utgör renodlade fotografiska essäer. Till de förra hör *Nagoya Notebook* av Anna Strand och Carl Johan Eriksons *Armageddon – The End: a topographical survey*. Från den senare kategorin kan nämnas *Tractor Boys* av Martin Bogren och om vilken juryn motiverade sig på följande sätt: "Bildstark poetisk berättelse utan ord som visar en kärleksfull blick på en svensk ungdomskultur." Listan på böcker med en liknande orientering kan göras lång, även om berättelsernas innehåll skiljer sig åt.

PRECIS SOM AVGRÄNSNINGEN av fotoboken exemplifieras kvalitetsbegreppet först och främst genom valen. Motiveringarna kompletterar den utpekande gesten och bidrar, som vi har sett, till att precisera vilka egenskaper som gör att en fotobok betraktas som bra. Det är helt upp till juryn att göra dessa bedömningar, men eftersom den byts ut varje år blir utgångspunkterna aldrig desamma. Ett gemensamt drag hos de belönade böckerna är det gedigna utförandet, att valet av format och papper på ett synbart sätt är väl genomtänkt och nivån på trycket högt. Formgivningen

och typografin drar som regel åt det mer klassiska hållet. En central men som regel uttalad aspekt är att det finns ett mått av originalitet. Helst ska projektet också ha tillkommit på eget uppdrag.

TROTS ATT FLERA GENRER, som tidigare nämnts, inte räknas i detta sammanhang uppvisar de nominerade och vinnande bidragen en stor bredd. När man tittar närmare på saken kan man dock konstatera att priset har haft en tendens att prioritera böcker med en personlig och/eller dokumentär prägel. Det gäller även ämnen av kulturhistorisk karaktär och då handlar det ofta om specifika geografiska platser och människorna som bor där. Utgivningen av fotoböcker har förstås förändrats under de två senaste decennierna. En skillnad är att det har etablerats en rad nya förlag, men också att svenska fotografer i högre utsträckning publicerar sina böcker på utländska förlag som Mack och Steidl. En annan skillnad är att fler böcker, framför allt från 2010 och framåt, har en innehålls- och gestaltningmässigt mer experimentell karaktär. Det är två tendenser som avspeglas i priset.

AV LISTORNA FRAMGÅR att det finns fotografer som har nominerats vid ett flertal tillfällen, men aldrig nått ända fram. Till dessa hör Gunnar Smoliansky, Catharina Gotby, Gerry Johansson och Lars Tunbjörk. Det är förvånande med tanke på den uppmärksamhet böckerna fått, men också sett i relation till deras framskjutna position i svensk fotografi. Förhållandet är snarlikt för Anders Petersen och JH Engström.

De har blivit belönade en gång var, 1996 respektive 1998, men ingen av deras många andra böcker har blivit mer än nominerade. Det är särskilt intressant med tanke på att Petersen och Engström hör till de få svenska fotografer som fått ett internationellt genomslag – inte minst tack vare sina böcker. Bland annat blev deras gemensamma bok *From Back Home*, som nominerades 2009, utsedd samma år till bästa fotobok på fotofestivalen i Arles, och då i konkurrens med böcker från hela världen.

Det finns något sympatiskt över att det svenska fotobokspriset premierar nya talanger, som när Anders Krisår fick priset 2003. I motiveringen står: "Särskilt glädjande anser juryn det vara att en debutant tagit sig förbi så många etablerade fotografer." Samtidigt infinner sig frågan om det inte vilar något av jantelagen över det hela och att framgångarna ligger fotograferna i fatet?

NU ÄR DET 2016 och jubileumsårets jury består av fotoskribenten Per Lindström, filmaren Maud Nycander, fotografen Anders Petersen, fotografen/konstnären Lotta Antonsson, samt formgivaren och förläggaren Matilda Plöijel. Om man ser till vad de har gjort representerar de tre första jurymedlemmarna en dokumentär inriktning, medan de två senare står för en fotografisk praktik inom konstfältet. Precis som tidigare avspeglas detta i de nominerade böckerna, även om skillnaderna inte ska överdrivas: *Circular Wait + Satellite + Second Nature* av Martina Hoogland Ivanow, *The Rectangle's Sharp Stare* av

Jenny Källman, *Purity* av David Magnusson, *Tout va Bien* av JH Engström och *Village* av Klara Källström och Thobias Fäldt. Av fotograferna är flera välbekanta från tidigare omgångar.

I ett internationellt perspektiv har mycket hänt på fotobokens område under de senaste åren. En marknad med samlare har vuxit sig stark och det ordnas mässor där enskilda fotografer och förlag av olika storlekar visar sina böcker. Fotoboken har för många blivit ett alternativ till gallerier och andra visningsrum. En av fördelarna är att bilderna kan spridas i en omfattning som utställningar sällan förmår, eftersom böckerna inte på samma sätt är tids- och platsbundna. Allt fler fotografer inleder sina karriärer på den scen som fotoboken skapat, för att sen röra sig i vidare cirklar.

Ett av de mer betydelsefulla bidragen är Martin Parrs och Garry Badgers kartläggning av fotobokens historia. I tre omfattande volymer lyfter de fram fotografins förhållande till böcker och tryckta medier. Verket har bidragit till en fördjupad förståelse av fotografins roll i ett bredare kulturellt sammanhang. Deras gärning har inspirerat andra och det har gjorts liknande arbeten om fotoboken i bland annat Spanien, Holland och Kina. Någon motsvarande studie över fotoboken i Sverige finns ännu inte, men den skulle förstås spela en stor roll för att sprida kunskap om vad som görs och har gjorts här.

Det kanske är något för det jubilerande svenska fotoboksprisets arrangörer att ta tag i. Låt oss hoppas!

NICLAS ÖSTLIND
Fil.dr. i fotografi vid Akademin Valand

Skapa en tryggare arbetsdag från endast 5 kr/dag*

För många fotografer är det en självklarhet att försäkra sitt viktigaste arbetsverktyg, kameran. Men man glömmer ofta bort det viktigaste i företaget, en själv. Som fotograf är du ditt företag. Därför har Gefvert i samarbete med SFF tagit fram två förmånliga företagsförsäkringar, så att du kan vara trygg när något oförutsett händer.

Som medlem i SFF har du alltid 40 % rabatt på Gefverts premie och en av marknadens lägsta självrisker.

Kontakta oss idag så hjälper vi dig!

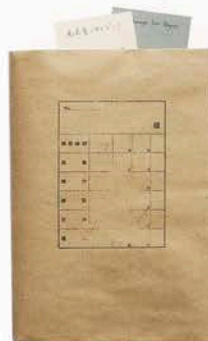
Kundservice 08-440 54 40 · kundservice@gefvert.se · www.gefvert.se

Gefvert

* Grundpremie, baserat på Lilla Företaget. Teckna Stora Företaget från 7 kr/dag. Beloppen kan höjas beroende på kundens tillval och om försäkringsbeloppen överskrider det som ingår i respektive grundpaket.

Tidigare års vinnare och nominerade 1996–2014

Svenska fotobokspriset 2014*

Nagoya Notebook

Anna Strand

SAILOR PRESS

JURYNS MOTIVERING:

Boken är ett vackert objekt, väl sammanhängande med sitt innehåll, och visar olika starka tendenser vi ser i dagens fotografi, som arrangerad fotografi och påhittade delar. Boken har en personlig känsla, och väcker också intressanta frågor om sammanlänkningsen mellan fotografi, minne, historia och känsla.

JIM CASPER, CLAES GABRIELSON, MIKAEL OLSSON, SANDRA PRAUN & NINA STRAND

Övriga nominerade böcker 2014

Another Language

Mårten Lange

MACK

Armageddon – The End:

a topographical survey

Carl Johan Erikson

OEI EDITÖR

Europe, Greece, Athens, Acropolis

Klara Källström och Thobias Fäldt

B·B·B BOOKS

The Edge of Civilization

Eddy van Wessel

EDGEOFCIVILIZATION.COM

Svenska fotobokspriset 2013

Brandplats 3

Björn Larsson

DOKUMENT PRESS

JURYNS MOTIVERING:

Med en däres malande envishet har Björn Larsson under tio år återvänt till samma geografiska plats och motivkrets. Den uppmärksamme noterar små förändringar i de detaljskarpa fotografier som faller ut på sidorna i boken. Det rör sig om en förnyelse av den dokumentära genren – om en syntes av bitvis rafflande textfragment och en repetitiv och till synes händelsefattig bildsvit. Objektet för tankarna till en loggbok med en överraskande brandlukt som bokstavligt slår emot en från sidorna.

SOPHIE ALLGÄRDH, INGRID FISCHER JONGE, CLAES GABRIELSSON, JOHAN SJÖSTRÖM & NINA ULMAJA

Övriga nominerade böcker 2013

Djur, 66 bilder

Mats Andersson

ANDERSSON CONSULTING AB

Handplockat:

På utflykter i bildarkivet

Christine Sjöberg, Lars Dyrendom,

Fröydi Laszlo & Hendrik Zeitler

FÖRLAGET 284

Rainbow Transit

Per-Anders Pettersson

DEWI LEWIS PUBLISHING

Walderstens Instagram

Jesper Waldersten

BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

* 2015 delades inget pris åt eftersom prisgalan har flyttats och fr o m 2016 kommer att ske på våren.

Svenska fotobokspriset 2012

Watching Humans Watching

Inka Lindergård & Niclas Holmström
KEHRER VERLAG HEIDELBERG

JURYNS MOTIVERING:

Inka Lindergård & Niclas Holmström gjuter nytt liv i landskapsfotografiet och vårt sätt att betrakta korsdraget mellan människa och natur. Med ett okonventionellt och associativt förhållningssätt knyter de an till naturen som det stora okända, både med ett konsthistoriskt och nutida bildspråk. Bokens lekfulla form förmedlar personliga och överraskande perspektiv.

ELSA MODIN, JOHAN VON FRIEDRICHS,
JOHAN SJÖSTRÖM & ANASTASIA TAYLOR-LIND

Övriga nominerade böcker 2012

Memories of

Bruno Ehrs
XPOSE GALLERY

Soho

Anders Petersen
THE PHOTOGRAPHERS GALLERY / MACK

stereo_typ

Misha Pedan
KHIMAIRA FÖRLAG

We Look and We See

Kristina Bengtsson & Lotten Pålsson
SAILOR PRESS

Svenska fotobokspriset 2011

Sverige/Schweden

Maria Miesenberger
STEIDL/GUN

JURYNS MOTIVERING:

Maria Miesenbergers Sverige/Schweden är en bildsvit om familjen, relationer, tid, identitet och historia. Sviten är baserad på Marias egna familjealbum från hennes barndomssomrar i Österrike och Skåne. En rörelse från det privata och personliga till det allmän-giltiga. Ett både omfattande och långsamt analogt projekt som i den nominerade boken sammanfattas som ett ändlöst familjealbum.

JULIA PEIRONE, MARIANNE LINDBERG DE GEER,
ERIC ERICSON & RUBEN ÖSTLUND

Övriga nominerade böcker 2011

The Pier

Nils Petter Löfstedt
PIERRE VON KLEIST EDITIONS

Presence

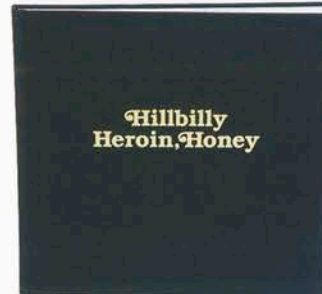
Catharina Gotby
AMFORA FÖRLAG / BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

Södrakull Frösakull

Mikael Olsson
STEIDL

A Place of One's Own

Hendrik Zeitler
JOURNAL

Svenska fotobokspriset 2010

Hillbilly Heroin, Honey

Hannah Modigh
JOURNAL

JURYNS MOTIVERING:

En stark, modig och samtidigt ödmjuk skildring av en för många av oss okänd värld. Med hjälp av en känslig formgivning tar oss fotografen bortom exotismen och förvandlar koldammet till guld.

INTA RUKA, OLA CARLSON,
JULIA PEIRONE & JOHAN MELBI

Övriga nominerade böcker 2010

Fläckar, ord + Sprickor och andra sprickor

Karl-Johan Stigmark
OEI EDITÖR

Gaza Photo Album

Kent Klich
JOURNAL

Pure Architecture

Åke E:son Lindman
ARENA

Ulan Bator

Gerry Johansson
GUNGALLERY

Svenska fotobokspriset 2009

Picture Imperfect

Kent Klich
JOURNAL

JURYNS MOTIVERING:

Juryn ger priset till Kent Klich för hans starka och konsekventa arbete med berättelsen om Beth. Boken är en unik gestaltning av en människa. »Picture Imperfect« är resultatet av mer än 20 års vänskap och samarbete mellan Beth och fotografen. Bildberättelsen är en mörk resa där det finns ljus, integritet och självkänsla.

STEFAN NILSSON, DONALD BOSTRÖM & EVA BRANDT

Övriga nominerade böcker 2009

Albino – i skuggan av solen

Johan Bävman
EGET FÖRLAG

From Back Home

Anders Petersen & JH Engström
BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

One Picture at a Time

Gunnar Smoliansky
STEIDL / GUN

Palmyra

Eric Ericson
JOURNAL

Svenska fotobokspriset 2008

Naini and the Sea of Wolves

Trinidad Carillo
FAREWELL BOOKS

JURYNS MOTIVERING:

En klangrik och vibrerande bildvärld, laddad av berättelser, ögonblick och mänskliga livserfarenheter i en till formatet anspråklös bok. Trinidad Carillos fotografier är lika glasklart tydliga som de är lågmält och stillsamt gåtfulla, här skickligt och vackert formsatta.

ANNA CLARÉN, CARL JOHAN DE GEER,
JAN ERIK LUNDSTRÖM & STEFAN NILSSON

Övriga nominerade böcker 2008

Mitt i naturen

Björn Larsson
JOURNAL

The Last Golden Frog

Helena Blomqvist
GALLERI ANGELIKA KNÄPPER

Various parts Corners World

Karl-Johan Stigmark
OEI EDITÖR

White Sea Black Sea

Jens Olof Lasthein
BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

Svenska fotobokspriset 2007

Och tiden blir ett förunderligt ting

Sune Jonsson

VÄSTERBOTTENS LÄNS HEMBYGDSFÖRBUND

JURYNS MOTIVERING:

Sune Jonsson hör till de stora Norrlandsskildrarna alla kategorier. Hans bilder från Västerbotten om en livsform som inte längre bär förevigar försvinnandet. Fotona är rika berättelser och hans prosa starkt visuell.

Family of Man i vardag och på fest var länge hans projekt och gråskalans intimitet hans signatur. Byn från 50-talet vidgades efter hand till landskapet och Sverige kom så småningom att ge plats också för andra världens delar. Medkänslans sockenskildrare och länssetnolog blev också världsreportern som fångade samtidens skarpaste kontraster. I den nu utgivna volymen »Och tiden blir ett förunderligt ting» framträder Sune Jonssons gärning i helbild och får sina rätta dimensioner i tryck och format. Man häpnar över mångsidigheten i denna fotokonst; raffinerat enkel och tidlöst slagkraftig.

TOMAS FORSER, KARIN FRISELL, PIETER
TEN HOOPEN & KERSTIN ULLSTRÖM ELAM

Övriga nominerade böcker 2007

Escapes

Björn Abelin
JOURNAL

Människa människa

Paul Hansen
BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

Stolen moments

Tore Sandahl
EGET FÖRLAG

Vinter

Lars Tunbjörk
STEIDL

Bästa fotobok 2006*

Holding

Anna Clarén
JOURNAL

JURYNS MOTIVERING:

Människokroppen presenteras dagligen för oss i massmedialt exploaterade och sönderexponerade delar. När Anna Clarén närmar sig den i »Holding» gör hon det med varsamt kameraöga. En pojkes kropp eller unga kvinnors och äldre människors - hennes bilder både iakttar ensamhet och beskriver närhet utan att de porträtterades integritet äventyras.

Längre från »chick lit» kan man inte komma än i dessa utglesade bilder av människor med eller utan husdjur, hudtytor med strån och rodnader, tomma partytält och kaotiska rumsinteriörer. Sverige i tiden? Ja, också detta hör till.

TOMAS FORSER, ANDERS PETERSEN,
KARIN MAMMA ANDERSSON & LARS LILJENDAHL

Övriga nominerade böcker 2006

Fotografier

Jean Hermanson
MALMÖ MUSEER

Krig och kärlek

Henrik Saxgren
BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

Med kroppen som slagfält

Catharina Gotby
AMFORA FÖRLAG

Sverige

Gerry Johansson
BYGGFÖRLAGET

Bästa fotobok 2005

Ljuset och rummet

Lennart af Petersens och Åke Hedström
WAHLSTRÖM OCH WIDSTRAND

JURYNS MOTIVERING:

En bokupplevelse föder en ny bok. I »Ljuset och rummet» träder Rom fram som en öppen scen där vi kan röra oss fritt. Bild, text och form bygger samman dåtid och nutid i detta idébaserade och passionerade projekt som rymmer fotohistoriens grundelement: rum och ljus.

LISA CAREBORG, GUNILLA GRAHN-HINNFORS, LARS
HALL, TUIJA LINDSTRÖM & KRISTOFER LUNDSTRÖM

Övriga nominerade böcker 2005

Dom alla

Lars Tunbjörk
JOURNAL

Family Matter

Anders Krisár
EGET FÖRLAG

Från undrens land

Wendy Sue Lamm
JOURNAL

Spår av en befolkning

Anders Kristensson
EGET FÖRLAG

* 1996 - 2006 gick tävlingen under namnet »Bästa fotobok»

Bästa fotobok 2004

Anna, Amerikan mamma

Nina Korhonen

JOURNAL

JURYNs MOTIVERING:

Nina Korhonen's bok »Anna, Amerikan mamma« skildrar en finsk mormor i New York. Originalitet, lössläpplighet, mod, humor och värme utmärker både bilderna och mormors person. Som betraktare känner man sig genast inlemmad i släktskapet. Boken ger glans åt det vardagliga och är i sin sensualitet en hyllning till den äldre kvinnan. Den fotografiska berättelsen är levande och uppslagsrik och kommer mycket nära sitt motiv. Boken har alla förutsättningar att bli älskad av många. En sådan mormor skulle man vilja ha/va!

CHARLOTTE EKBOM, ANDERS KORNESTEDT, MARIE LUNDQUIST, EVA-MARIE RUNDQUIST & MARIA SCHOTTENIUS

Övriga nominerade böcker 2004

Eventuella anhöriga

Tina Enghoff (foto)

Georg Klein (text)

JOURNAL

Genomresa

Georg Oddner (foto)

Per Svensson m.fl. (text)

MÄLMÖ MUSEER

Trying to dance

JH Engström

JOURNAL

Waldemarsudde

Gunnar Smoliansky (foto)

Hans Henrik Brummer (text)

BYGGFÖRLAGET

Bästa fotobok 2003

Chords No. 1-17

Anders Krisár

JOURNAL

JURYNs MOTIVERING:

Utmärkelsen Bästa fotobok 2003 går till Anders Krisár och »Chords No. 1-17« för hans stillsamma berättartan där varje uppslag leder betraktaren ytterligare ett steg in i en överraskande bildupplevelse. Med valör, färgrikedom och egensinne lyckas Anders Krisár framställa den paradisiska stranden i ett helt nytt ljus. Boken är väl förgiven med omsorg om hantverket i alla detaljer. På ett sätt som är föredömligt för fotoboken får fotografierna berätta en historia på ett helt eget språk där ord är överflödiga.

Särskilt glädjande anser juryn det vara att en debutant tagit sig förbi så många etablerade fotografer.

ANN-CHARLOTTE GLASBERG, PER LINDSTRÖM, STEFANIA MALMSTEN & ANDERS PAULRUD

Övriga nominerade böcker 2003

Fem decennier

Torbjörn Andersson

MÄLMÖ MUSEER

Lennart Nilsson – hans livs bilder

Lennart Nilsson

BOKFÖRLAGET MAX STRÖM / BONNIERS

Rum tar tid

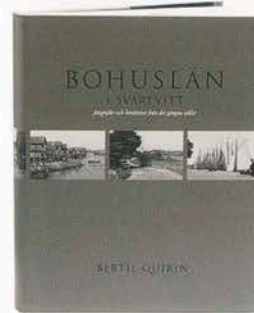
Rolf Wohlin

ARKITEKTUR FÖRLAG

T.S

Halil Koyuturk

FOCUSCOPE

Bästa fotobok 2002

Bohuslän i svartvitt. Fotografier och berättelser från det gångna seklet

Bertil Quirin

QUIRIN FÖRLAG

JURYNs MOTIVERING:

»Bohuslän i svartvitt« är en kärleksförklaring till fotografiet. Med personliga texter och ett konstnärligt gestaltat arkivmaterial levandegör Bertil Quirin historien och speglar en pågående förändringsprocess, som får ytterligare resonans genom ett konsekvent nu-och-då-perspektiv.

»Bohuslän i svartvitt« är inte bara en soloprestation, där upphovsmannen svarar för alla delar i bokens tillblivelse, utan en kulturgärning.

LARS HALL, ANNIKA KARLSSON-RIXON, GÖRAN WIDERBERG & JANNIKE ÅHLUND

Övriga nominerade böcker 2002

The Hasselblad Award 2000

Boris Mikhailov

HASSELBLAD CENTER

Ceausescus barn

Kent Klich

JOURNAL

Fotografier från Slussen i Stockholm 1952

Gunnar Smoliansky (foto)

Carl-Johan Malmberg (text)

BYGGFÖRLAGET

Office/Kontor

Lars Tunbjörk

JOURNAL

Bästa fotobok 2001

Berättelse för levande

Ewa Stackelberg

JOURNAL

JURYNs MOTIVERING:

Ewa Stackelberg's »Berättelse för levande« gestaltar sorgen efter en död make. Den blir till en kärlekshandling. I hennes mörkrum framträder bilden av döden från den levandes horisont: överraskande färgrik, vacker och full av energi.

NILS DEGERMAN, INGRID ELAM, MATTIAS JOHANSSON & TOMAS TIDHOLM

Övriga nominerade böcker 2001

Och himlen därovan

Jens Assur

BILDA FÖRLAG

Guitarra Portuguesa

Robert Blombäck

HIPPIE MEDIA.NU

Moments in Between

Jens Olof Lasthein

JOURNAL

Boxare

Thomas Wågström

RASTER FÖRLAG

Bästa fotobok 2000

Stockholms Satelliter
Per Skoglund
BYGGFÖRLAGET

JURYNS MOTIVERING:

Priset för Årets fotobok tilldelas »Stockholms Satelliter« av Per Skoglund med text av Jerker Söderlind, för bilder som med visuell pregnans och dubbelbottnat fokus gestaltar rekordårens arkitektur.

JOHANNA EKSTRÖM, JH ENGSTRÖM,
CHRISTER JONSSON & KRISTINA LINDSTRÖM

Övriga nominerade böcker 2000

Spejare i 50-talet

Tor Dal
HÖJERINGS BOKFÖRLAG

I Asiens tid

Stig T Karlsson
ORDFRONT

From One Side to the Other

Lennart Olson
BYGGFÖRLAGET

Pylonia

Henrik Saxgren
JOURNAL

Bästa fotobok 1999

El Niño. En berättelse om gatubarn i Mexico
Kent Klich
JOURNAL

JURYNS MOTIVERING:

För ett arbete som utmärks av precision, energi och stilla ursinne, och som imponerar genom sin uthållighet och konsekvens. De svartvita fotografierna lyfter med bokens säkra form och generösa format.

PETER ENGLUND, CARMILLA FLOYD,
LARS TUNBJÖRK & NINA ULMAJA

Övriga nominerade böcker 1999

Små människor

Micke Berg
NEO FÖRLAG AB

Slussen

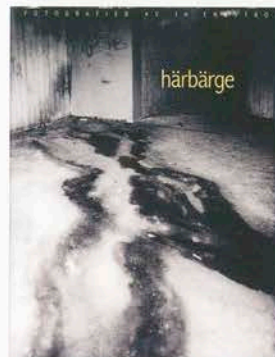
Lena Granefelt
JOURNAL

Minne

Nina Korhonen
JOURNAL

Så länge skogen växer.

En berättelse om trädens betydelse
Hans Strand
JOURNAL

Bästa fotobok 1998

Härbärke
JH Engström
BOKFÖRLAGET DN

JURYNS MOTIVERING:

JH Engström förenar på ett övertygande vis en samhällselig inlevelse med ett samtida formspråk. »Härbärke« utgör ett engagerande bidrag till den dokumentaristiska traditionen i svensk fotografi.

BERNO HJÄLMRUD, STEFANIA MALMSTEN,
LEIF NYLÉN & CARINA RYDBERG

Övriga nominerade böcker 1998

Parken

Leif Claesson
GLOBAL IMAGE

Sala Backe

Lennart Engström
EGET FÖRLAG

Amerika

Gerry Johansson
EGET FÖRLAG

Samefotografen Nils Thomasson

Nils Thomasson
JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

Bästa fotobok 1997

Ajax & Kingston
Lars Sundh
KOALA PRESS

JURYNS MOTIVERING:

Lars Sundh tar upp ett samtida bildtänkande när det är som roligast, inte minst genom det respektlösa förhållningssättet till klassiska fotografikonventioner. Tillsammans med ett humorfyllt anslag och en elegant formgivning gör det »Ajax och Kingston« till en befriande och ovanlig fotoupplevelse.

MILOU ALLERHOLM, ANDERS EKLIND,
KRISTIAN PETRI & EVA-MARIE RUNDQUIST

Övriga nominerade böcker 1997

Sverige, Sverige, fosterland

Robert Blombäck
LIBER

Skogens öga

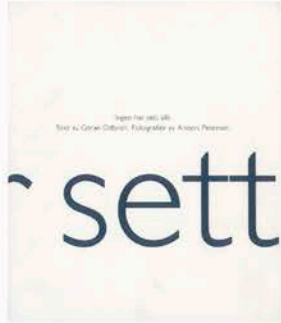
Mattias Klum
NORSTEDTS

Fotografier [Photographs] 1966–1996

Anders Petersen
JOURNAL

d+d

Jefferik Stocklassa
EGET FÖRLAG / SASAKI FÖRLAG

Bästa fotobok 1996

Ingen har sett allt

Anders Petersen

LEGUS

JURYNS MOTIVERING:

Petersens starka, svärtade bilder uttrycker tillstånd, på samma sätt som tät poesi kan göra. De äger både råhet och ömsinhet; nakenhet men samtidigt respekt inför människors (människans) livsgåta. Helt utan spekulatation och sentimentalitet, med djup, integritet och konstnärlig särprägel, för de betraktaren bortom gränser. Dessutom lyfter själva boken, med sin rena formgivning, sin uppdelning av text och bilder och sitt »fotografitrogna« triplextryck fram materialets innebörd med den direktitet och det allvar som bilderna förtjänar. Boken är till alla delar ett exempel på känslig, omsorgsfull och genomtänkt samverkan.

INGER EDELFELDT, LOTTA KÜHLHORN,
HÅKAN PIENOWSKI & PO TIDHOLM

Övriga nominerade böcker 1996

Den barnlösa byn

Anders Alm

GLESBYGDSVERKET

Stockholm Blues

Micke Berg

JOURNAL

Söndagsfotografen

Gösta Spång

NORDISKA MUSEET

På insidan av allvaret

Thomas Wågström

LEGUS

Hur allt startade...

NÄR JAG BLIR OMBEDD att skriva om upprinnelsen till Svenska fotobokspriset läser jag igenom fotoförfattarsektionens styrelseprotokoll från mitten av 90-talet och blir lite överraskad över allt som vi arbetade med. Axplock från 1996: En arbetsgrupp bildades, bestående av ordföranden Susanne Sandström, John S. Webb, Donald Boström och förbundsordföranden Stefan Ohlsson, för ett bokprojekt om hur man gör fotoböcker. Lars Ekenborn och jag skrev remissvaret till Kulturutredningen och sektionen gjorde uppföljande uppvaktningar. Vi ordnade fotografträffar med Ulla-Britt Jonsson, Bruno Ehrns och Marco Plüss i Stockholm, bidrog till medlemsträff i Luleå med Ivar Sviestins och en föreläsningsserie i Malmö. Susanne och Lars utverkade att SFF:s medlemmar skulle få tillgång till Kavalla-resestipendier. Till årsmötet arrangerades en jazzbar...

Och så var det frågan om hur vi skulle göra med Bok & Bibliotek i Göteborg.

1994 hade vi i montern på Bokmässan haft som tema att visa de etablerade förlagen vad de missade. Det handlade till exempel om kvalitetstryck med stokastiskt raster, fotogravyrer och finsk konsttryckteknik. Kulturrådets Anja Paulin informerade om litteraturstöd för bilderböcker och flera fotografer berättade om sina bokarbeten och utgivning på eget förlag.

1995 hade vi planerat att sälja SFF:s 100-årsjubileumsbok i en "historisk" monter. Boken, *Centennium*, hann inte bli färdig tills dess, men vi behöll monteriden

och fotograferade folk bland äldre rekvisita, uppsnopsade i gamla hattar. Porträtten gjordes med både polaroider och digitalkamera (där för övrigt varken kamera eller utskriften var kalibrerade...). Vi hade även program i *Speakers corner* och fotografer gavs möjlighet att sälja egna böcker.

ÄNDÅ VERKADE VI INTE riktigt nöjda. På följande styrelsemöte hade vi en diskussion om det var värt nedlagt arbete och kostnader att delta i Bokmässan, och vi bestämde att till nästa år se till att planera i god tid och ha en tydlig profilering.

Resultatet återfinns i ett protokoll från februari 1996: *"Marie föreslår att vi ska instifta ett pris till förlag och fotograf som gjort insatser för den fotografiska boken. Susanne kollar om sponsring från Svenskt Papper och ev Konst-ig. De nominerade böckerna visas sedan på mässan. En oberoende jury behövs. Ett detaljerat förslag måste göras till årsmötet"*.

På Bokmässan tävlar många om uppmärksamheten och det är lätt att försvinna bland information om alla stora författare som kommer på besök, all ny bokutgivning, alla nya åsikter, nya utspel... och jag vill minnas att jag tänkte så här: ett pris är något konkret, och det är ju väldigt ROLIGT att kunna få premierna och visa upp det som är bra, till inspiration för alla som arbetar med fotoböcker. Ett pris där vinnare presenteras har dessutom ett nyhetsvärde och kan därför lättare få genomslag i media.

1996 levde vi fortfarande i en huvudsakligen analog verklighet, och så gott som all kommunikation skedde via papper

och fast telefoni (jo, styrelsen hade en fax- och EN personsökare som vi fick turas om att ha, läser jag i ett annat protokoll). E-post och hemsidor låg i startgroparna men inom SFF var vi fortfarande helt beroende av andra mediakanaler för att få publicitet och information spridd till fler än förbundets medlemmar via *Fotografisk tidskrift* och *SFF-nytt* i brevlådan.

RESTEN AV SEKTIONSSTYRELSEN tyckte att förslaget var bra. En arbetsgrupp i styrelsen, bestående av Ewa Stackelberg, Robert Blombäck och jag, arbetade fram ett färdigt förslag med syfte att stimulera och uppmärksamma utgivning av fotoböcker av god kvalitet. Böcker skulle vara utgivna i Sverige 1994 eller senare för att vara berättigade att tävla. Fem böcker skulle nomineras för att möjliggöra att fler böcker än vinnaren uppmärksammades. Vinnande fotograf skulle belönas med 10000 kronor, och ramad diplom delas ut till både fotograf och förlag. Beträffande diplomet hade vi avancerade idéer om att låta göra ett koppartryck i mycket begränsad upplaga, men det blev slutligen Donald Boström som fick producera detta "på det sätt han finner bäst".

JURYN FÖRESLOGS BESTÅ av fotograf Gunnar Smoliansky, författare Inger Edelfeldt, formgivare Lotta Kühlhorn och journalist PO Tidholm; en jury med jämn könsrepresentation och personer med yrken nära det fotografiska berättandet. En baktanke var också att sprida kännedom om fotoböcker till vidare kretsar. I ett brev till juryn stod "de tävlande fotograferna har själva lämnat

in böcker (...) det är fotografen som ska premieras (...) Juryns bedömning har utgångspunkt i bokens fotografiska kvaliteter, men hänsyn tas naturligtvis till boken som helhet. Juryn bestämmer över arbetsgång och kriterier för urvalet till "Bästa fotobok" utifrån sina samlade erfarenheter och kunskaper (...) juryns beslut kan inte överklagas".

Vi diskuterade olika namn på priset innan vi bestämde oss för *Bästa fotobok*. Årets fotobok, eller Årets bästa fotobok, som kanske låg närmare till hands, skulle riskera att sammanblandas med Årets Bild. Dessutom var det ju möjligt att tävla med böcker utgivna åren innan, så det skulle bli lite märkligt med en bok utgiven 1994 som blev Årets fotobok 1996.

PÅ BOKMÄSSAN blev montern specialdesignad för tävlingen med hjälp av Mike Stott. Vi beställde skyltar med texten *Svenska Fotografernas Förbund/Bästa fotobok* som löpte längs väggarna. Varje nominerad bok presenterades med ramad bild på väggen, den vinnande tillsammans med juryns motivering. Prisutdelningen gick av stapeln 15.00 på fredagen, den tidpunkt då allt branschfolk och press fanns kvar. Lite senare fanns skumpa och tilltugg då fler medlemmar och andra kunde ha möjlighet att komma och fira. Vi annonserade om priset i bland annat Svensk Bokhandel.

Totalt 45 böcker var med i tävlingen första året. 11 av dessa var utgivna år 1994, 22 var utgivna år 1995 och 9 böcker var utgivna under 1996. Tre böcker från 1994 och två från 1995 blev nominerade. Prisets första vinnare blev Anders Peter-

sen, med *Ingen har sett allt* från 1995. Anders var på reportageresa, så Legus förlag som publicerat boken hämtade priset åt honom.

Vid utvärderingen var styrelsen enig om att vi gjort en lyckad satsning som uppmärksammats i press; dessutom hade bokhandeln Konst-ig i Stockholm presenterat vinnaren i sin butik. Helen Toresdotter föreslog att vi skulle göra en vandringsutställning med de nominerade böckerna och bilderna, som sedan skulle erbjudas biblioteken, vilket hon tog ansvar för att vi genomförde under de följande åren.

SVENSKA FOTOBOKSPRISET (som Bästa fotobok senare bytte namn till) har på 20 år vuxit till sig rejält beträffande innehåll, omfång och dignitet. Det har blivit väl omhändertaget och har verkligen utvecklats till ett pris att räkna med – det är fantastiskt roligt. Jag får härmed gratulera födelsedagsbarnet och dess vårdnadshavare samt önska fortsatt lycka och framgång:

Hurra, Hurra, Hurra, Hurra!

MARIE NILSSON

Fotograf, styrelseledamot i SFF:s Fotoförfattarsektion 1994-1997 / ordförande 1997-2000

Hur många tidningar kommer ut i Laholm? Mer än tvåhundra.

Trydells har glädjen att trycka branschtidningar, facktidsskrifter och en mängd olika kundtidningar.

Hur har det blivit så många tidningar?

Förklaringen är att vi brinner för tidningsproduktion. Vi har genom åren lärt oss att arbeta kostnadseffektivt och förstå att alla kunder har olika behov.

Därför är ingen tidning för liten och ingen är för stor. Vi kan ta hand om hela produktionsprocessen från färdigt original till distribution – och garanterar leverans 4,5 dagar efter godkänt korrektur.

Har du en titel som passar tidningsmetropolen Laholm?

← sex av 200 titlar

SVENSKA FOTOBOKSPRISET

instiftades 1996 av fotoförfattarsektionen (numera Fotoförfattarna) inom Svenska Fotografers Förbund för att uppmärksamma och stimulera kvalitativ fotoboksutgivning.

Vinnande fotograf får 60 000 kronor, de övriga nominerade fotograferna 10 000 kronor vardera.

Prisutdelning sker på Hotell Rival i Stockholm, där alla tävlande bidrag presenteras på scen.

De nominerade böckerna ingår i en vandringsutställning på svenska bibliotek under följande år.

ÅRETS JURY

LOTTA ANTONSSON

Fotograf/konstnär, adj. professor i Fotografi Akademin Valand

PER LINDSTRÖM

Journalist och fotograf, adj. professor i fotografi

MAUD NYCANDER

Filmare/fotograf

ANDERS PETERSEN

Fotograf

MATILDA PLÖJEL

Grafisk formgivare med inriktning på böcker och utställningar

Projektledning: Magnus Westerborn och Hanna Langenfelt

Grafisk formgivning: Tomas Jönsson

Foton på böcker och bokuppslag s.4-11 + flik: Per Englund

Övriga bilder © upphovsmännen

Tryck: Trydells, 2016

Svenska Fotografers Förbund
Fotoförfattarna